

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta

Kaupunginhallitus 22.01.2024 § 13
98/03.00/2024

Valmistelija ympäristöterveydenhuollon johtaja Päivi Pyykönen

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta.

Lausunnossa käytetty aineistona Lausuntopyyntö VN/33315/2023 ja VN/33315/2023-MMM-1 18.12.2023 liitteineen

Esittelijä kaupunginjohtaja Maria Sorvisto

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää antaa lausuntonaan:

Ylivieskan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue vastaa ympäristöterveydenhuollon palveluista Ylivieskan ja Nivalan kaupunkien sekä Sievin ja Alavieskan kuntien alueella. Vastuukuntana toimii Ylivieska. Ylivieskan kaupunki esittää lausuntonaan seuraavaa:

Kunnallisella eläinlääkintähuollolla on tärkeä rooli kohtuuhintaisten ja tavoitettavissa olevien eläinlääkinnän palveluiden turvaamisessa kaikille kansalaisille, ympäri vuorokauden. Eläinlääkintähuolto on muun ympäristöterveydenhuollon ohella ennalta ehkäisevää kansanterveystyötä. Koko maan kattava virkaeläinlääkäriverkosto on olennainen osa tarttuvien eläintautien vastustusta ja tautiuhkiin varautumista. Kunnaneläinlääkärin virkojen pitäminen houkuttelevina on välttämätöntä koko järjestelmän toimivuudelle.

Yksityisellä palvelutuotannolla on oma tärkeä asemansa eläinlääkintäpalveluiden kentällä. Eläinlääketieteen kehityksen myötä niiden palveluvalikoima on kasvanut huomattavasti, ja eläimille on tarjolla monenlaisia erikoistason palveluita, joita kunnallinen eläinlääkintähuolto ei pysty tarjoamaan eikä sen ole tarkoituksenmukaistakaan tarjota. Kunnallinen eläinlääkintähuolto ei pyri kilpailemaan yksityisten palveluiden kanssa, vaan hoitaa oman roolinsa sekä tuotanto-, seura- että harrastuseläinten ja niiden omistajien parhaaksi.

Pykäläkohtaisia huomioita:

8 § Yleisen edun kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut. Pykälään on siirretty aiemmin 9 §:ään sisältynyt eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden kannalta välttämättömiä eläinlääkäripalveluja koskeva luettelo. Luettelo kattaa kunnassa tarjottavat vähimmäismääräiset peruspalvelut tällä hetkellä melko hyvin. Luettelo on kuitenkin jäykkä ja vaarassa vanhentua. On todennäköistä, että hoitoja ja diagnostisia keinoja, jotka tällä hetkellä ovat luettelon ulkopuolella, tullaan eläinlääketieteen kehittyessä pitämään perustason palveluina. Yksityiskohtainen, joustamaton luettelo ei tällöin edistäisi eläinlääkintähuoltolain tarkoituksen toteutumista.

9 § Eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuu

Ylivieskan kaupungin näkemyksen mukaan on hyvä, että palveluiden järjestämisessä ja niiden laajuudessa on mahdollista ottaa huomioon alueelliset tarpeet. Tämä mahdollistaa seura- ja harrastuseläinten perustasoisten, muuksi kuin kiireelliseksi eläinlääkärinavuksi lukeutuvien,

8§:ssä lueteltujen palveluiden sisällyttämisen järjestämisvastuuseen enimmäislaajuudessaan. Esi-merkiksi seura- ja harrastuseläinten loishäädön toteuttamisella ja rabiesrokotuksilla on kansanterveydellistä merkitystä ja kissojen sterilisaatiot ja kastraatiot ehkäisevät kissojen hallitsematonta lisääntymistä.

Lain perusteluissa oleva maininta siitä, että erityisesti ympärivuorokautiseen eläinlääkäripäivystykseen sekä hyötyeläinten palveluihin kohdistuu merkittäviä saatavuusongelmia ja että näiden palvelujen toteuttaminen yksityisen sektorin toimintana ei luultavasti onnistuisi suurimmassa osassa maata, on olennainen. Jotta hyötyeläinpalvelut ja eläinlääkäripäivystys on mahdollista toteuttaa, tulee niitä varten olla käytettävissä riittävä määrä kunnaneläinlääkäreitä. Eläinlääkäreiden päiväaikaisen praktiikan rajoittaminen on omiaan vähentämään kunnaneläinlääkäriin virkojen houkuttelevuutta, mikä on omiaan pahentamaan eläinlääkäripulaa.

Lain perustelujen mukaan kuntien järjestämisvastuuta koskeva sääntely merkitsee myös sitä, että vaikka alueella olisi yksityistä tarjontaa, kunnilla on aina ainakin viimesijainen vastuu asukkaiden tarvitsemien palvelujen järjestämisestä. Kunnallisten eläinlääkintähuollon palveluiden volyymin kasvattaminen tai supistaminen yksityisen palvelutuotannon mukaan olisi käytännössä haastavaa, koska asianmukaisia toimitiloja, työvälineitä ja henkilöstöä ei ole saatavilla nopeasti, jos lainkaan.

Lain perusteluissa ei ole määritelty sitä, mitä "alueella" tarkoitetaan. Sivulla 14, 9 §:n perusteluissa käytetään toisaalta käsitettä toimialue kohdassa, jossa käsitellään yksityisen palvelutoiminnan poistumista markkinoilta. Tätä olisi hyvä selventää.

17 § Muiden kuin järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen järjestäminen.

Ylivieskan kaupunki pitää hyvänä sitä, että lakiin sisällytettäisiin kunnallisia eläinlääkintäpalveluja koskeva poikkeus kuntalaissa säädetyistä palvelujen yhtiöittämisvelvollisuudesta.

Mahdollisuus eläinlääkintäpalveluiden järjestämiseen joustavasti, alueellisten tarpeiden perusteella, on tärkeää. Yhtiöittämisvelvollisuus lisäisi hallinnollis-ta taakkaa. Yhtiöittämisvelvollisuus olisi ongelmallinen, koska yhtiön palveluksessa olevat eläinlääkärit eivät enää voisi suorittaa eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan tehtäviä eläinlääkintähuoltolain 7 § 2 momentin edellyttämällä tavalla. Se, että edellä mainittujen virkatehtävien hoitamista varten on riittävästi kunnaneläinlääkäreitä, on välttämätöntä eläintautien hallinnan ja varautumisen näkökulmasta etenkin tuotantoeläinvaltaisilla alueilla.

Mikäli 8 §:n luettelon (palveluvalikoiman enimmäislaajuus) ylittäviä palveluita tarjotaan, tulee ne lakiesityksen mukaan hinnoitella markkinaperusteisesti. Markkinaperusteisen hinnoittelun käytännön toteutuksesta ei säädetä eläinlääkintähuolto-laissa. Asiasta on kuitenkin tarpeen saada selkeät soveltamisohjeet palveluiden järjestäjille.

33 § Julkisin varoin tuettuja eläinlääkäripalveluja koskeva avoimuus- ja raportointivelvollisuus.

Esitysluonnoksen mukaan järjestäjän tulee koota ja omien tulojensa lisäksi kuvata tiedot palkkioista, joita kunnaneläinlääkärit ovat perineet järjestämisvastuuseen kuuluvista eläinlääkäripalveluista, vähennettyinä palkkioiden hankkimiseen kohdistuvilla kuluilla.

Hallituksen esityksen HE 83/2022 vp mukaan nämä tiedot olisi kyettävä

avoimuusvelvoitteiden täyttämisen yhteydessä esittämään kunnan omien tulojen lisäksi, jotta kunnan tuottamien verovaroin tuettavien palvelujen kustannuksista ja tuotoista olisi mahdollista saada kokonaiskuva.

Eläinlääkäreiden palkka muodostuu kuntatyönantajan maksamasta peruspalkasta, päivystyskorvauksista, mahdollisista valtion valvontatehtävien hoidosta maksetuista korvauksista ja eläinten omistajien maksamista palkki-oista ja kustannusten korvauksista, joiden suuruus on määritelty kunnallisessa eläinlääkäritaksassa. Lakiluonnoksen perusteluista jää epäselväksi, mitä kunnaneläinlääkäreiden eläinten omistajilta perimien palkkioiden ja korvausten määrien ilmoittamisella tavoitellaan, ja tätä tulisi avata tarkemmin.

37 § Voimaantulo

Kuntien tulee tehdä ennen lain voimaantuloa päätökset eläinlääkäripalveluja koskevien järjestämisvastuiden laajuudesta sekä toteuttaa järjestämisvastuun ulkopuolelle jäävien palvelujen markkinaperusteinen hinnoittelu. Ehdotettu voimaantuloaika on liian lyhyt, jotta se mahdollistaisi nämä päätökset. Etenkin markkinaperusteisen hinnoittelun toteuttaminen, mikäli siihen on tarvetta, on mahdotonta käytettävissä olevassa ajassa. Ylivieskan kaupungin näkemyksen mukaan lain voimaantuloa tulisi siirtää ehdotetusta ja varata näiden päätösten tekemiselle riittävä aika.

Päätös

Hyväksyttiin.